

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของจังหวัดในภาคเหนือ โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยว ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เนื่องจากความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งทางด้านธรรมชาติอันงดงาม ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวเชียงใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์น่าประทับใจ และความพร้อมในเรื่องสถานที่พักและบริการด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ที่หลากหลาย ผลจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวทำให้เชียงใหม่มีความเจริญรุ่งเรืองมีความก้าวหน้าและมีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ผลที่เกิดความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีนักท่องเที่ยวมีหลากหลายรูปแบบ การท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ที่มีทั้งเงินและคน จำนวนมหาศาลในแต่ละวัน ได้สร้างผลกระทบมากมายให้กับชุมชน ทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คน รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่เป็นเรื่องของกระแส การบริโภคและการเบียดเบียน ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อสถานที่ท่องเที่ยว สามารถเปลี่ยนหมู่บ้านเล็กๆ ให้กลายเป็นสถานเริงรมย์ สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวแบบมวลชน ดังนั้นคนในหลายประเทศจึงแสวงหาวิธีการในการท่องเที่ยวแบบใหม่ขึ้นมา เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ไม่มีการซื้อขายวัฒนธรรมและชีวิตผู้คน ซึ่งนำเสนอมาในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecological Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2551)

การอนุรักษ์หมายถึงการป้องกันรักษาให้คงเดิม โดยจะเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท คือธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มุ่งเน้นการจัดการและบริหารทรัพยากรให้คงมีอยู่อย่างยั่งยืนตามนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในปัจจุบัน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศถึงระดับนานาชาติ ทั้งนี้เพราะมีการนำทรัพยากรมาใช้อย่างมากมายทำให้เสื่อมคุณค่าของธรรมชาติ และส่งผลต่อการดำรงชีวิต และพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่อง จึงมีการกำหนดเป็นนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นคำที่ถูกสร้างขึ้นใหม่หลังจากการท่องเที่ยวทั่วไปมีปัญหา แนวคิดส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นความพยายามหาทาง

ออก และสร้างความชอบธรรมให้กับการท่องเที่ยวที่กำลังประสบปัญหา เมืองเชียงใหม่ได้พยายามค้นตัวเองเข้าสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งในที่สุดก็สามารถบรรลุสำเร็จได้โดยไม่ยากเพราะในฐานะที่เป็นเมืองเก่าอายุ 715 ปี (สร้างในปี พ.ศ.1839) มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย คงรูปแบบเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่นจึงไม่ใช่เรื่องยากที่เชียงใหม่จะกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

จากนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการฟื้นฟูและบูรณะให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เกิดการควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสมดุลทั้งในด้านระบบนิเวศวิทยาและสภาพแวดล้อม โดยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากขึ้นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และระดับการธุรกิจ การพัฒนาเมืองเป็นสิ่งที่ดีและต้องกระทำ แต่การพัฒนาเมืองหรือขยายเมืองนั้นมักจะทำให้เมืองเสื่อมโทรมและบ่อยครั้งก็เป็นการทำลายของมีค่า ดังนั้นการพัฒนาจะต้องเป็นการพัฒนาเชิงอนุรักษ์เพื่อดำรงไว้ซึ่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ในการพัฒนาที่ผ่านมามีเกิดการทำลายอนุสาวรีย์แห่งประวัติศาสตร์ทำลายสิ่งแวดล้อมเมืองโบราณ และก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจรและการใช้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (หทัยทิพย์ อดุลย์กิตติชัย, อ้างแล้ว) ในขณะที่การพัฒนาตามแนวทางการกระจายความจำเป็นต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง วิถีชุมชนและวัฒนธรรมกลับต้องเดินสวนทางเพราะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความก้าวหน้าของเมืองย่อมต้องบั่นทอนและทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการใช้ทรัพยากรเกิดสิ่งแวดล้อมแบบใหม่อันเนื่องมาจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตโดยรวมของประชาชน

เมืองเชียงใหม่ในฐานะเมืองเก่าแก่มียุคเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมีประวัติศาสตร์ที่สามารถเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ทางประวัติศาสตร์บ่งบอกเรื่องราวของการปกป้องบ้านเมืองในครั้งอดีต ประกอบไปด้วยคูน้ำล้อมรอบกำแพงเมืองทั้ง 4 ด้าน และ 4 แจ่ง(มุม) คือ แจ่งขะด้า แจ่งศรีภูมิ แจ่งกู่เฮือง แจ่งหัวริน รวมถึงประตูโดยรอบเมืองเชียงใหม่ 6 ประตู คือ ประตูช้างเผือก ประตูช้างมอญ ประตูท่าแพ ประตูเชียงใหม่ ประตูสวนปรุงและประตูสวนดอก พื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเป็นพื้นที่ที่อยู่กลางเมืองเชียงใหม่จึงยากต่อการหลีกเลี่ยงจากการพัฒนาเมืองตามกระแสหลักของการพัฒนาประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองเชียงใหม่ยังเป็น

ศูนย์กลางของระบบเศรษฐกิจเกือบทั้งหมดของภาคเหนือหรือเรียกได้อีกนัยหนึ่งว่าเป็นเมืองหลวงแห่งที่สองของประเทศไทย ร่องมาจากกรุงเทพมหานคร ท่ามกลางการแข่งขันเพื่อให้เป็นไปตามแนวนโยบายกระแสการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบเศรษฐกิจเป็นหลัก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่หลักโดยตรงต่อการพัฒนาเมือง มีแนวนโยบายในการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ไปในทิศทางที่จะไม่สวนทางกับการอนุรักษ์วิถีชีวิต วัฒนธรรมรวมทั้งพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ แขนงงาน/โครงการ ต่างๆที่ถูกกำหนดขึ้นตามแนวทงนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544) ไม่ว่าจะเป็นแผนงานโครงการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้น่าอยู่ ที่มีแนวทางการพัฒนาโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมืองให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม/ยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองอย่างมีส่วนร่วม ที่มีแนวทางการพัฒนาในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของเมืองและส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน/ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ที่มีแนวทางการพัฒนาในการสร้างเสริมประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยและทรัพย์สินสาธารณะและยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ ถ่ายทอดและส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีแนวทางการพัฒนาในการส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีล้านนา ทุกยุทธศาสตร์ล้วนแล้วแต่มีแนวทางที่จะพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ให้ดีขึ้น โดยเน้นการพัฒนาในเชิงอนุรักษ์ (กองวิชาการและแผนงานเทศบาลนครเชียงใหม่, 2553)

ตามแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนา (วิทยากร เชียงกูล, 2527)กล่าวไว้ว่าการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะเน้นไปที่ประชาชนเป็นหลัก โดยทฤษฎีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เน้นให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ การให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเชื่อว่าการนำมาประกอบในการพิจารณาเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาแล้วจะทำให้เกิดการพัฒาที่เหมาะสมกับสภาพ ภูมิสังคม ความเท่าเทียมกันของประชาชนที่จะได้รับโอกาสในการพัฒนานโยบายสาธารณะรวมถึงการกระจายอำนาจ เป็นวิธีการบริหารการพัฒนาแบบใหม่หรือเรียกว่าเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งหมดเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอาจต้องประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ของการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน (ประยูร ศรีประสาธน์, 2542) ดังนั้น

ประชาชนชาวเมืองเชียงใหม่ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่และเจ้าของวัฒนธรรมจะได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการต่างๆ ของรัฐในการพัฒนาพื้นที่ มาก-น้อย เพียงใดและต้องการให้พัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่นี้ ไปในทิศทางหรือรูปแบบใดจึงจะเรียกได้ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างแท้จริง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาของรัฐในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ เพื่อตอบคำถามที่ว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่มากหรือน้อยเพียงใด ปัจจัยอะไรที่สัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ของประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ และรูปแบบการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่แบบใดที่ประชาชนต้องการ เพื่อสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของการพัฒนาที่ว่า การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะเน้นไปที่ประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงทั้งหมดเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะทำให้พื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาไปในทิศทางและแนวทางการความต้องการของชุมชน มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่มากหรือน้อยเพียงใด
- 1.2.2 ปัจจัยอะไรที่สัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่
- 1.2.3 รูปแบบการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่แบบใดที่ประชาชนต้องการ

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่
- 1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่
- 1.3.3 เพื่อวิเคราะห์และประมวลผลข้อเสนอแนะของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองถึงแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.1.1 ศึกษาบริบทชุมชนและโครงการพัฒนา พื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ และศึกษาถึงการรับรู้และความตระหนักของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่

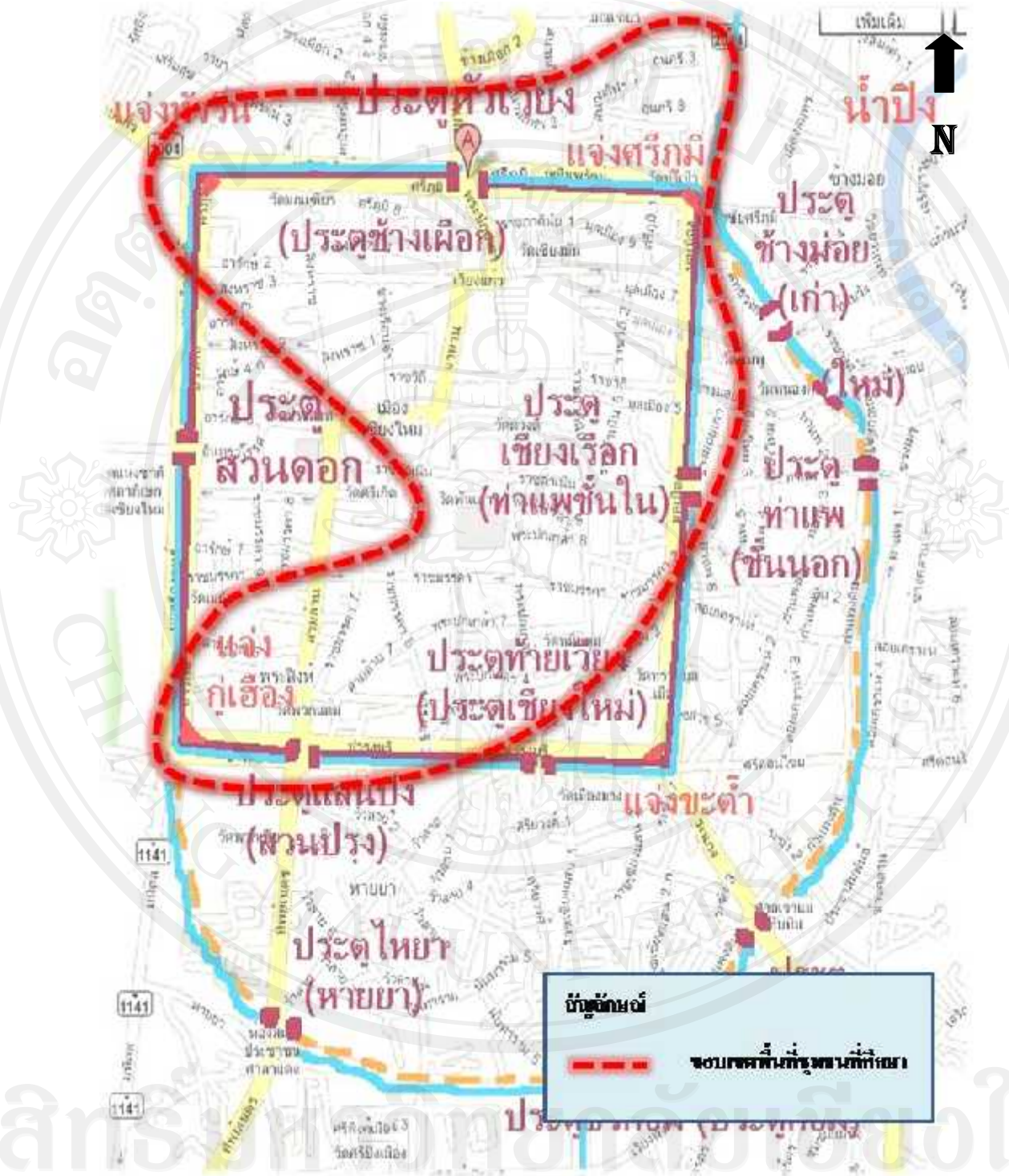
1.4.1.2 ศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ในประเด็น การเข้าร่วมการทำประชาคม เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ รวมถึงรับรู้และตอบกลับข้อมูล ข่าวสารการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่

1.4.1.3 ศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ด้านสังคมและเศรษฐกิจและด้านการสื่อสารที่ สัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ของประชาชนที่ อาศัยอยู่ในพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ ในประเด็นปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจในการมีส่วนร่วม ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่

1.4.1.4 ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่อาศัยอยู่ในสี่เหลี่ยมคูเมืองถึงแนวทาง ในการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืน ในประเด็น การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ในทิศทางการพัฒนาพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่ เขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยพื้นที่ของชุมชนที่ศึกษาเป็นไปตามการแบ่งเขตการ พัฒนาของกองงานสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาลนครเชียงใหม่

ภาพ 1.1 แผนที่แสดงพื้นที่ชุมชนบริเวณคูเมืองเชียงใหม่ เขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ที่มา: <http://www.chiangraifocus.com/forums/index.php>

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยนี้ทำการศึกษาประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่โดยเน้นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณคูเมือง ประชากรรวม จำนวน 11,873 คน และหลังคาเรือน จำนวน 3,900 หลังคาเรือน

ตาราง 1.1 จำนวนประชากรแยกชาย – หญิง จำนวนประชากรรวมและจำนวนหลังคาเรือน จำแนกตามรายชุมชน

ชุมชน	จำนวนประชากร		จำนวน ประชากรรวม	จำนวน หลังคาเรือน
	ชาย(คน)	หญิง(คน)		
อุณาภิ	267	263	530	337
ป่าเป้า	220	177	397	390
ล้ามช้าง	660	1,063	1,723	553
บ้านปิง	363	370	733	133
เชียงมั่น	277	376	653	413
ควรคำม้าสามัคคี	380	560	940	277
วัดโลกโมฬี	253	324	577	190
เชียงยืน	640	727	1,367	323
แจ่งหัวริน	304	353	657	157
อินทนิล	137	173	310	87
บวกดาด	676	810	1,486	407
พวกแต้	400	503	903	183
พันอัน	380	550	930	267
ช่างแต้	290	377	667	183
รวม	5,247	6,626	11,873	3,900

ที่มา: กองงานสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2553

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

พื้นที่สี่เหลี่ยมคูเมืองเชียงใหม่

หมายถึง พื้นที่ของชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณคูเมืองเชียงใหม่ ซึ่งถูกแบ่งพื้นที่ตามเขตการพัฒนาของกองงานสวัสดิการสังคม สำนักปลัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ประกอบด้วย 14 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนอุณาภิรมย์ ชุมชนป่าเป้า ชุมชนลำช้าง ชุมชนบ้านปิง ชุมชนเชียงมั่น ชุมชนควรรถม้าสามัคคี ชุมชน วัดโลกโมฬี ชุมชนเชียงยืน ชุมชนแจ้หัวริน ชุมชนอินทนิล ชุมชนบวกราช ชุมชนพวงแก้ว ชุมชนพันอัน ชุมชนช่างแต้ม

ประชาชน

หมายถึง บุคคลที่อยู่อาศัยในชุมชนทั้ง 14 ชุมชน

การพัฒนาคูเมือง

หมายถึง โครงการพัฒนาเมืองในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนด ในปี พ.ศ.2553

การมีส่วนร่วม

หมายถึง การเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความต้องการของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีทางสังคม วิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม มีขั้นตอนทั้งสิ้น 4 ขั้นตอนคือ 1) การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล ในพื้นที่เป้าหมายงานวิจัยที่กำหนด